

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาในการผลิตและการใช้สื่อการสอนในการฝึกสอน ตลอดจนทัศนคติและความต้องการของนักศึกษาที่มีต่องานทางด้านโสตทัศนศึกษาของภาควิชาโสตทัศนศึกษา วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ปรากฏผลของการวิจัยดังนี้

๑. สภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกสอน โดยเฉลี่ยแล้วปรากฏว่า นักศึกษาใช้สื่อการสอนประกอบการบรรยายมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ การสอนแบบใช้กวีบทคล้องและให้ดูของจริง นอกจากนี้ได้แก่ การสอนแบบอภิปรายหรือให้รายงานเป็นกลุ่ม สอนแบบบรรยายโดยไม่ใช้สื่อการสอนประกอบตามลำดับ โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าการใช้สื่อประกอบการสอนทำให้นักเรียนสนใจบทเรียนมากกว่าปกติเป็นอันดับหนึ่ง อันดับรองลงมาเห็นว่าการสอนในชั่วโมงนั้นประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังรู้สึกเชื่อมั่นในตัวเอง และสนุกสนานในการสอน และมีนักศึกษาฝึกสอนจำนวนน้อยที่สุด คือประมาณร้อยละ ๒.๙๓ (ดูตารางที่ ๗) ประสบกับความยุ่งยากและประหลาดจนเกิดการผิดพลาดในการใช้สื่อการสอนบ่อย ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกสอน โดยเฉลี่ยแล้วมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากเป็นอันดับหนึ่ง จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนและครูมีส่วนร่วมกันในการเรียน และจัดกิจกรรมโดยครูแสดงให้นักเรียนดูฝ่ายเดียว รองลงมาตามลำดับ

๒. การจัดหาและการผลิตสื่อการสอน โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาฝึกสอนมีวิธีการจัดหาสื่อการสอนโดยผลิตขึ้นเองหรือร่วมผลิตกับนักเรียนเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาซื้อสื่อการสอนสำเร็จรูปมาใช้ควยทุนทรัพย์ส่วนตัว ยืมจาก

หน่วยสื่อการสอนของโรงเรียนฝึกสอน ยืมจากภาควิชาโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัย
 ยืมจากแหล่งให้ยืมต่าง ๆ ตามลำดับ โดยเฉลี่ยแล้ว เหตุที่นักศึกษาฝึกสอนสามารถ
 ผลิตสื่อการสอนบางชนิดได้เอง เป็นเพราะมีความรู้จากคำแนะนำของรุ่นพี่
 ครูพี่เลี้ยงและเพื่อน ๆ เป็นอันกับหนึ่ง ร่องลงมาโดยการศึกษาหาความรู้เอง
 จากตำราและเอกสาร จากคำแนะนำของอาจารย์พิเศษ จากการเรียนรู้วิชา
 เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา ๑ ตามลำดับ นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยประ-
 สมมือหาการผลิตสื่อการสอน คือขาดเงินในการจัดซื้อสื่อการสอน เป็นอันกับหนึ่ง
 ร่องลงมาขาดทักษะในการทำสื่อการสอนบางชนิด ขาดความรู้และประสบการณ์
 อย่างเพียงพอ ไม่มีเวลาและสถานที่ผลิต ไม่มีเครื่องมือช่วยในการผลิต ไม่
 ได้รับความสะดวกในการใช้เครื่องมือผลิตจากโรงเรียนฝึกสอน ขาดผู้ให้คำแนะนำ
 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยแล้วในการผลิตสื่อการสอน นักศึกษาฝึกสอนได้รับความ
 ความร่วมมือช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ ที่ออกฝึกสอนด้วยกัน เป็นอันกับหนึ่ง ร่องลง
 มาได้จากครูพี่เลี้ยง อาจารย์พิเศษ ตัวนักศึกษาฝึกสอนเองและเด็กนักเรียนที่
 ไปทำการฝึกสอน ตามลำดับ มีนักศึกษาฝึกสอนประมาณร้อยละ ๐.๘๑ (ตาราง
 ๑๘) คนควาจากตำราและเอกสาร และนักศึกษาฝึกสอนจำนวนน้อยที่สุดประมาณ
 ร้อยละ ๐.๘๑ ใ้จากหน่วยงานต่าง ๆ นักศึกษาฝึกสอนมีเกณฑ์พิจารณา สื่อ
 การสอนที่ผลิตขึ้นเอง โดยเฉลี่ยเห็นว่าสื่อการสอนนั้นค่อนข้างยาราคาถูก และ
 ผลิตได้ไม่ยากเป็นอันกับหนึ่ง สื่อการสอนนั้นต้องมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนและ
 เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เป็นอันกับร่องลงมา สื่อการสอนนั้นต้องดึงดูดความสนใจ
 ของนักเรียนได้ สื่อการสอนนั้นสามารถนำไปใช้ได้หลายวิชาตามลำดับ
 นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่ตนผลิตขึ้นเองนั้น โดยเฉลี่ย
 คุณภาพยังไม่ดีพอ เป็นอันกับหนึ่ง ร่องลงมาเห็นว่าใช้ได้ที่มีประสิทธิภาพในการ
 สอนมาก ไม่สามารถผลิตให้ตรงกับเนื้อหาวิชาได้แท้จริงตามลำดับ และเมื่อนำ
 ไปใช้ประกอบการสอนแล้ว นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยประเมินคุณค่าของสื่อการสอน
 ที่ผลิตขึ้นใช้เองว่า มีคุณค่าในการเรียนการสอนดี เป็นอันกับหนึ่ง ร่องลงมาเห็นว่า

ยังมีข้อบกพร่อง เรื่องขนาด ตัวหนังสือและการใช้สี ราคาแพงเกินไป เมื่อเทียบกับคุณค่าทางการศึกษาที่ได้รับ ไม่ตรงกับเนื้อหามากนัก ทำให้เด็กนักเรียนไม่เข้าใจ เท่าที่ควร เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ

ชนิดของสื่อการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนสามารถผลิตได้ด้วยตนเอง โดยเฉลี่ยแล้วเป็นบัตรคำ สมุดภาพ แผนภูมิ ภาพพลิก กระดานน้ำสำลี ภาพการ์ตูน แผนที่ของจำลอง กระดานนิเทศ แผนสถิติ ชุดการสอน บทบาทสมมุติ เกมส์ต่าง ๆ ตามลำดับ สาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนไม่ผลิตสื่อการสอนเอง โดยเฉลี่ยแล้ว เนื่องจากไม่มีทุนทรัพย์ที่จะซื้อวัสดุขึ้นมาผลิตสื่อการสอน เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาไม่มีเวลาเพียงพอที่จะผลิตเองได้ ไม่มีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อการสอนนั้นมาก่อน และมีนักศึกษาฝึกสอนจำนวนน้อยที่สุดประมาณร้อยละ ๕.๘๒ (ดูตารางที่ ๑๐) ยืมสื่อการสอนจากหน่วยงานต่าง ๆ

๓. การใช้และปัญหาการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอน โดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาฝึกสอนจะใช้สื่อการสอนทุกครั้งที่สอน เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาใช้เป็นบางชั่วโมง สื่อการสอนที่นักศึกษาฝึกสอนใช้ประกอบการสอนมากที่สุดในการฝึกสอน โดยเฉลี่ยแล้วเป็นรูปภาพเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา เป็นของจริง บัตรคำ แผนภูมิ แผนป้ายสำลี ป้ายนิเทศ หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ ภาพชุด เครื่องบันทึกเสียง ลูกโลก แผนที่ กราฟ แผนสถิติ หุ่นจำลอง วิดีโอ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ แผ่นเสียง สไลด์ตามลำดับ มีนักศึกษาฝึกสอนประมาณร้อยละ ๑.๐๓ (ตารางที่ ๑๕) ใช้ชุดการสอน ประมาณร้อยละ ๐.๓๑ ใช้บทบาทสมมุติ และนักศึกษาจำนวนน้อยที่สุดประมาณร้อยละ ๐.๒๑ ใช้เกมส์ต่าง ๆ

นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยแล้วจะใช้สื่อการสอน เมื่อเห็นว่าสื่อั้นเหมาะสมที่จะช่วยให้เด็กเรียนเข้าใจดีขึ้น เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาใช้เมื่อบทเรียนนั้นมีสื่อการสอนอยู่แล้วหรือหาได้ง่าย เมื่อบทเรียนนั้นไม่สามารถสอนโดยปราศจากสื่อการสอน เมื่ออาจารย์นิเทศมาดูการฝึกสอน รองลงมาตามลำดับ ในช่วงที่ไม่ได้ใช้สื่อการสอน นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยรู้สึกว่าการเรียนไม่สนใจ เท่าที่ควร รองลงมาเห็นว่า

สะดวกสบาย การสอนราบรื่นคือ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ตามลำดับ และมี
 นักศึกษาฝึกสอนจำนวนน้อยที่สุด ประมาณร้อยละ ๖.๖๖ (ดูตารางที่ ๕) เห็นว่านักเรียน
 เบื่อหน่ายต่อการเรียน สาเหตุที่นักศึกษาฝึกสอนไม่ใช้สื่อการสอนโดยเฉลี่ยแล้วเนื่อง
 จากเนื้อหาวิชาไม่จำเป็นหรือเหมาะสมที่จะใช้ เป็นอันกับหนึ่ง รองลงมาเพราะไม่
 สามารถผลิตสื่อการสอนเอง และไม่ทราบแหล่งยืม สามารถสอนให้นักเรียนเข้าใจได้
 โดยไม่ต้องใช้สื่อการสอน สื่อการสอนทำให้เสียเวลาในการสอนทำให้ได้น้อย
 รองลงมาตามลำดับ และมีนักศึกษาฝึกสอนประมาณ ๑๐ - ๑๑ % (ดูตารางที่ ๕)
 ใช้สื่อการสอน ความเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยแล้ว
 เห็นว่าการสอนที่คืนครูพยายามให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงมากที่สุดเท่าที่จะมาก
 ได้โดยใช้สื่อการสอนเข้าช่วย เป็นอันกับหนึ่ง รองลงมาเห็นว่าการสอนโดยใช้สื่อ
 การสอนทำให้สอนเนื้อหาได้น้อยกว่าปกติ แต่นักเรียนเข้าใจดีกว่า สื่อการสอนทำให้
 เสียเวลาครู แล้วนักเรียนเรียนไม่ทัน ตามลำดับ นักศึกษาฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นว่า
 การไม่เข้าใจ เนื้อหาที่สอนอย่างแท้จริงมีผลต่อการใช้สื่อการสอนมาก และลำดับขั้น
 ของการสอนก็มีความสำคัญต่อการใช้สื่อการสอนเช่นกัน และนักเรียนก็มีความสนใจ
 สื่อการสอนมาก

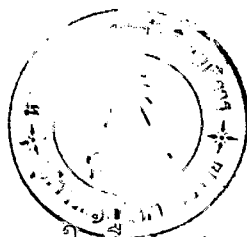
ปัญหาในการใช้สื่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยได้แก่ขาดทักษะ
 ในการใช้วัสดุและเครื่องมือทาง โสตทัศนศึกษาที่จำเป็นต้องใช้ เป็นอันกับหนึ่ง รองลงมา
 คือไม่ใ้ทำการศึกษาทดลองและซักซ้อมการใช้สื่อการสอนมาก่อนทำให้เกิดการติดขัดระหว่าง
 สอน ไม่สามารถเลือกสื่อการสอนให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของนักเรียนที่มีค
 ะบเรียนนั้น ๆ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง กลัวการผิดพลาด ไม่เข้าใจวัตถุประสงค์
 และเนื้อหาของบทเรียน รองลงมาตามลำดับ มีนักศึกษาฝึกสอนประมาณ ๓.๓๔
 (ดูตาราง ๒๓) ไม่มีปัญหาใดเลย และนักศึกษาจำนวนน้อยที่สุดประมาณร้อยละ ๐.๕๔
 มีปัญหาสื่อการสอนไม่พอกับจำนวนนักเรียน

๔. พันความรู้ทางด้าน โสตทัศนศึกษาของนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอน
 โดยเฉลี่ยมีความเห็นว่าคนมีความรู้เพิ่มเติมทาง โสตทัศนศึกษาน้อยมาก เพราะไม่มี

โอกาสศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอีกเลย เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเห็นว่าตนเองมีความรู้
ดี เพราะไต่ถามการเรียนวิชา "นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ๑" มีความ
รู้ที่ยิ่งขึ้น เพราะไต่ถามการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมตามลำดับ แหล่งความรู้ทางโสตทัศน-
ศึกษาที่นักศึกษาฝึกสอนได้รับเพิ่มเติมในระหว่างทำการฝึกสอนนั้น ใ้จากคำแนะนำของ
อาจารย์นี้เทศมมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาใ้จากคำแนะนำของ เพื่อนนักศึกษา จาก
คำบรรยายของวิทยากรด้านโสตทัศนศึกษา ตามลำดับ และมีนักศึกษาฝึกสอนจำนวน
น้อยที่สุดประมาณ ๓ - ๔ % (ดูตารางที่ ๑๔) ไม่มีโอกาสได้รับความรู้เพิ่มเติมอีกเลย

เกี่ยวกับความสามารถในการใช้สื่อการสอนทางโสตทัศนศึกษา ตามความ
เห็นของนักศึกษาฝึกสอนโดย เฉลี่ยก่อนออกฝึกสอนไม่เคยมีโอกาสฝึกใช้อุปกรณ์ทาง
โสตทัศนศึกษาเลย เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเคยฝึกแต่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ เพราะ
ไม่ชำนาญ และมีนักศึกษาน้อยที่สุดประมาณ ๒๔ - ๒๕ % (ตาราง ๒๕)
ที่เคยฝึกและใช้ใ้ได้อย่างคล่องแคล่ว นักศึกษาฝึกสอนโดย เฉลี่ยแล้วไม่เคยฝึกปฏิบัติใ้
เครื่องฉายเลยมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเคยฝึกใ้แทนอยู่ครั้งมาก และมีนักศึกษ
จำนวนน้อยที่สุดประมาณร้อยละ ๒.๑๑ (ดูตารางที่ ๓๒) ที่เคยฝึกใ้บ่อย ๆ ในขณะที่
ฝึกสอนนักศึกษาฝึกสอนโดย เฉลี่ยไม่เคยกลับไปฝึกใ้เครื่องมือ เครื่องฉายหรือติดคอ
ขอยืมไปใ้ที่โรง เรียนฝึกสอนเลย มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเคยติดคอนแทนอยู่ครั้ง
มาก และมีจำนวนนักศึกษาน้อยที่สุดประมาณ ๒ - ๓ % (ดูตารางที่ ๓๓) ที่เคยติดคอ
ขอยืมไปใ้บ่อย ๆ

สื่อการสอนของโรง เรียนฝึกสอน โดยเฉลี่ยแล้วโรง เรียนที่นักศึกษาไป
ฝึกสอนมีสื่อการสอนประเภท แผนที่และลูกโลกมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาใ้แก่
ภาพชุดและภาพพลิก เครื่องเล่นเทปบันทึกเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสกริป
เครื่องฉายภาพยนตร์ อุปกรณ์การทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องฉายภาพโปรเจกต์ เครื่อง
ฉายภาพทึบแสง ตามลำดับ และมีน้อยโรง เรียน จำนวนประมาณ ๑ % (ดูตารางที่
๓๑) มีแผนภูมิ

นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยแล้ว เคยใช้สื่อการสอนของโรงเรียนฝึกสอนประมาณร้อยละ ๕๔.๒๓ และโดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าโรงเรียนที่ไปทำการฝึกสอนนั้นให้ความร่วมมือในการบริการสื่อการสอนที่พอควร

๕. เกี่ยวกับความจำเริญและความล้มเหลวของในการออกฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ย คิดว่าตนประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือความสำเร็จเป็นอย่างดี และมีจำนวนประมาณ ๒ - ๓ % ที่คิดว่าตนเองประสบความสำเร็จล้มเหลวในการฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนโดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่าสื่อการสอนมีส่วนอย่างมากในการทำความจำเริญให้การฝึกสอนครั้งนี้ มากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเห็นว่ามีส่วนปานกลาง และมีจำนวนประมาณ ๔ - ๕ % ที่เห็นว่าสื่อการสอนมีส่วนน้อยมากในการฝึกสอน

๖. ความคิดทั่ว ๆ ไปของนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่า "วิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา" เป็นวิชาที่เหมาะสมและมีประโยชน์อย่างมากต่อตัวนักศึกษาที่จะออกไปประกอบอาชีพครู แต่เนื่องจากวิชานี้ วิทยาลัยครูสวนสุนันทา เปิดสอนวิชานี้ เฉพาะนักศึกษาระดับครุศาสตรบัณฑิต เท่านั้น จึงทำให้ให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงไม่มีความรู้พื้นฐานด้านสื่อการสอนเลย เป็นส่วนมาก ทำให้ขาดความชำนาญไป นอกจากนี้นักศึกษาฝึกสอนต้องการให้หลักสูตร เน้นทางภาคปฏิบัติให้มากขึ้นกว่าเดิม เนื้อหาที่ควรมากกว่าที่เป็นอยู่ ระยะเวลาที่ใช้ฝึกทักษะควรมากกว่านี้ อาจารย์ผู้ทำการสอนต้องพอ เพียงกับจำนวนนักศึกษา กลุ่มการเรียนควรมีจำนวนผู้เรียนไม่มากเกินไปจึงจะไ้ผลดี และในการเรียนวิชาี้ควร เน้น เรื่องการนำวัสดุภายในท้องถิ่น มาจัดทำ เป็นสื่อการสอนง่าย ๆ โดยผู้สอนชี้แนะให้เกิดความคิดสร้างสรรค์แก่นักศึกษาฝึกสอน

ในการบริการสื่อการสอนของวิทยาลัย นักศึกษาฝึกสอนเห็นว่าให้บริการดี แต่มีสื่อการสอนไม่พอกับความต้องการ และนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ทราบระเบียบการบริการ ด้านสื่อการสอนของวิทยาลัยมากนัก